

Toekomstbestendige melkveehouderij vraagt om maatwerk, niet rigide normen

Wij reageren namens een groep betrokken melkveehouders en boerinnen die dagelijks werken aan een duurzame, toekomstgerichte bedrijfsvoering. Wij onderschrijven het streven naar een dierwaardige veehouderij, maar constateren dat de voorgestelde maatregelen — met name de normering van staloppervlak per dier — in de praktijk knellen en onvoldoende rekening houden met bedrijfsspecifieke en regionale omstandigheden.

1. Onuitgewerkte haalbare onderbouwing normering: m² per dier

In het voorstel worden vaste oppervlakte minima voorgesteld van minstens 1,5 m² voor nuchtere kalveren en 9 m² voor volwassen melkvee vanaf 2040. Deze normen zijn ingrijpend en vragen om stevige aanpassingen in bestaande stallen. Voor veel bedrijven zijn deze normen niet zonder meer haalbaar, zeker gezien de lange afschrijvingstermijnen van bestaande huisvesting. Bovendien ontbreekt een duidelijke onderbouwing voor de normkeuze: op basis van welk diergedrag, welk type stal, en in welke klimaatomstandigheden.

2. Huidige situatie en toekomstige investeringen

Veel bedrijven beschikken momenteel over voldoende stalruimte om aan de voorgestelde normen te voldoen. Echter, in het kader van toekomstige investeringen en schaalvergroting — noodzakelijk om rendabel te blijven — dreigen deze normen een belemmering te vormen. De verplichte ligplaatsen per dier en de bijbehorende ruimtelijke eisen beperken de ontwikkelruimte van bedrijven en maken toekomstbestendige ontwikkelingen onzeker.

3. Innovatie vraagt om flexibiliteit

Staloppervlak is niet alleen een kwestie van dierenwelzijn, maar ook van innovatie. Nieuwe technieken zoals emissiearme vloeren, automatische voersystemen en robotisering vragen om andere indelingen en ruimtegebruik. Een rigide normering op basis van vierkante meters per dier kan deze ontwikkelingen onbedoeld afremmen en belemmert maatwerkoplossingen die juist bijdragen aan duurzaamheid.

4. Ruimtelijke beperkingen en economische impact

In veel regio's is uitbreiding van staloppervlak niet vanzelfsprekend. Vergunningstrajecten zijn complex, ruimtelijke ordening restrictief en maatschappelijke druk speelt een rol. Als de norm omhoog gaat, betekent dat niet alleen hogere kosten, maar ook een grotere kans dat uitbreidingsplannen stranden — met als gevolg dat bedrijven minder dieren kunnen houden dan economisch wenselijk is.

5. Diergezondheid is meer dan ruimte

Dier-gezondheid en welzijn hangen niet uitsluitend af van staloppervlak. Management, verzorging, ventilatie, hygiëne en voederkwaliteit zijn minstens zo bepalend. Diergezondheid en dierenwelzijn zijn bovendien niet hetzelfde: maatregelen die zijn bedoeld om het welzijn te verbeteren, kunnen in sommige gevallen juist leiden tot hogere gezondheidsrisico's zoals infectiedruk of verwondingen. Ruimte is belangrijk, maar de effectiviteit hangt af van de context. Een goed geventileerde ligboxenstal met vlotte looplijnen draagt mogelijk méér bij aan dierenwelzijn dan een bredere box zonder structuur. Een maatregel die enkel focust op ruimte per dier doet geen recht aan de complexiteit van diergezondheid en dierenwelzijn, goed veehouderschap en het vakmanschap van de ondernemer.

6. Afschaffen aanbindstallen: ingrijpend en weinig perspectief

Het voorgestelde verbod op het gebruik van aanbindstallen treft een specifieke groep melkveehouders, vaak oudere of kleinere bedrijven met een cultuurhistorische waarde of beperkte uitbreidingsruimte. Voor deze groep is nieuwbouw vaak ruimtelijk, financieel en juridisch onhaalbaar, terwijl ze soms wel degelijk goed dierenwelzijn realiseren door dagelijkse weidegang, aandacht en zorg. Een generiek verbod zonder uitzondering leidt tot een verlies aan boerenbedrijven, erfgoed en sociale samenhang op het platteland.

7. Onduidelijk en inconsistent taalgebruik: melkvee, rundvee, ouder dan een jaar?

In de huidige concepttekst wordt sprake gemaakt van “melkvee”, “rundvee ouder dan 1 jaar”, “volwassen dieren” — termen die door elkaar worden gebruikt maar verschillende diercategorieën aanduiden. Dit schept verwarring over de reikwijdte van de voorgestelde maatregelen: Geldt de 9 m²-norm ook voor jongvee van 1 jaar dat nog geen melk produceert? Hoe verhouden de begrippen zich tot regelgeving rondom jongveeopfok, rosé vleeskalveren en drachtige pinken? Hoe wordt dit gehandhaafd, zeker in gemengde groepen?

8. Compensatie: beloofd, maar nog niet geborgd

Volgens het convenant is compensatie voor extra kosten een vereiste. In de praktijk is echter onduidelijk hoe deze compensatie vorm krijgt:

Consumentenbestedingen bieden weinig ruimte voor hogere zuivelprijzen;

Overheidsbudgetten staan onder druk, waardoor structurele subsidies onzeker zijn;

Er ontbreekt een concreet en afdwingbaar financieringsmechanisme.

Zonder heldere en afdwingbare compensatie dreigt deze maatregel een onevenredige financiële last te leggen op individuele melkveehouders, die al te maken hebben met stijgende kosten en veranderende regelgeving.

9. Het boerinnenperspectief: zorg, ondernemerschap en toekomstvisie

Binnen onze groep vervullen boerinnen een cruciale rol — als medeondernemers, als hoeders van het erf en als verbinders tussen bedrijf, gezin en samenleving. Beleid dat geen ruimte laat voor maatwerk en flexibiliteit, legt extra druk op gezinnen die al veel ballen in de lucht houden. Juist boerinnen zijn vaak de stille kracht achter duurzame verandering — en verdienen erkenning in beleid dat toekomstbestendig wil zijn.

Oproep tot maatwerk, realistische overgang en structurele compensatie

Wij pleiten voor:

Een effectieve en eerlijke implementatie met eenduidige, dier-technisch correcte definities, afgestemd op de praktijk en herkenbaar voor veehouders en adviseurs. Maatwerk voor aanbindbedrijven met goede dierenwelzijnsresultaten en passende overgangstermijnen of uitstapprogramma's voor bedrijven die willen stoppen.

Het niet rigide vastleggen van normen, maar koppel ze aan praktijkgerichte richtlijnen en vertaal ze waar mogelijk naar doelvoorschriften in plaats van uniforme minimumoppervlakte. Een realistische overgangsregeling die rekening houdt met regionale verschillen en bedrijfsspecifieke omstandigheden.

Een structureel en transparant compensatiemechanisme, waarin zowel overheid als marktpartijen hun rol nemen;

Beleid dat ruimte laat voor maatwerk, innovatie en toekomstgerichte bedrijfsvoering, zodat duurzame melkveehouderij niet alleen wenselijk, maar ook haalbaar blijft.

Wij hopen dat deze consultatie leidt tot beleid dat niet alleen ambitieus is, maar ook uitvoerbaar en rechtvaardig. Alleen dan kunnen wij als boerinnen en boeren blijven bijdragen aan een dierwaardige, duurzame én toekomstbestendige veehouderij.